

## Vergunningen voor zeekabelaanlandingen

RAPPORT



Uitgebracht aan  
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat  
Hilversum, 9-11-2021

## Inhoud

1.	Inleiding .....	3
1.1	Inrichting, scope en verantwoording.....	4
2.	Zeekabels: achtergronden.....	4
2.1	Soorten zeekabels .....	4
2.2	Wijze van aanleg .....	5
2.3	Ingraven van kabels.....	6
3.	Kabelleggers, overheden en private partijen.....	7
3.1	Partijen die de kabel aanleggen:.....	7
3.2	Overheden.....	8
3.3	Private partijen.....	11
4.	Wetgeving en vergunningen .....	11
4.1	Waterwet.....	12
4.2	De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).....	12
4.3	Mijnbouw wet en Mijnbouwbesluit.....	13
4.4	Natuurbeschermingswet .....	13
4.5	Flora en Faunawet .....	13
4.6	Rijkswet Instelling Exclusieve Economische Zone.....	13
4.7	Westereemsverdrag .....	13
4.8	Monumentenwet.....	13
4.9	Arbowet.....	14
4.10	Wet wapens en munitie .....	14
4.11	Waterschapswet .....	14
5.	Een "ideaal" proces .....	15
Annex A	Aanlegvereisten Rijkswaterstaat.....	18

## Vergunningen voor zeekabelaanlandingen

### 1. Inleiding

Stratix B.V. is door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat gevraagd om een leidraad op te stellen met een overzicht van de benodigde vergunningen voor het realiseren van zeekabelaanlandingen.

De aanlanding van zeekabels in Nederland is een proces waar verschillende partijen bij betrokken zijn. Er was bij private investeerders en overheden geen overzicht beschikbaar van de procedures, vergunningen en wetgeving die relevant zijn voor het aanlanden van kabels. Dit rapport geeft duidelijkheid over de vergunningen die nu benodigd zijn. Bovendien kan het de basis zijn voor processen die ingericht moeten worden ten behoeve van de Omgevingswet. Deze wet vereist dat in ieder geval voor een deel van de vergunningen de overheid een centraal loket heeft en dit proces zal moeten structureren en beheren.

Diverse partijen hebben aangegeven dat initiatieven stranden omdat het in Nederland een zeer ingewikkeld proces is waar bij de belanghebbenden weinig over bekend is. Eén van de beloftes van de Staatssecretaris tijdens een Rondetafelbijeenkomst over Zeekabels eind 2020 was een onderzoek naar de stappen die gezet moeten worden voor de aanlanding van een zeekabel in Nederland.

Dit rapport beschrijft het onderzoek en gaat in op de diverse vergunningen die nodig zijn, maar ook de wetgeving waar de zeekabel onder valt. Het rapport gaat ervan uit dat de aanlegger alle gebruikelijke procedures volgt voor het deel van het netwerk dat op land wordt aangelegd. Voor telecommunicatienetwerken geldt in Nederland een gedoogplicht. De resultaten kunnen onder andere gebruikt worden door het Netherlands Foreign Investments Agency (NFIA)<sup>1</sup>, als handleiding voor het informeren van partijen die een zeekabel willen aanleggen.

De belangrijkste aandachtspunten bij de aanleg van zeekabels zijn op dit moment:

1. Partijen onderschatten de doorlooptijd, doordat werkzaamheden vooral in de zomer plaats moeten vinden. Dit komt door een combinatie van natuurbeschermingsregels (gebieden gesloten door broeden, paren en jongen) en kustbescherming (geen werkzaamheden aan de kust tijdens stormseizoen).
2. Partijen vergeten archeologische aspecten en niet ontplofte explosieven bij de survey en moeten deze later nog toevoegen.
3. Vooroverleg met alle betrokken partijen, ook belanghebbenden ten aanzien van visserij, natuur en milieu en recreatie is essentieel voor een succesvol vergunningstraject.

---

<sup>1</sup> De Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) is verantwoordelijk voor de internationale promotie van Nederland als vestigingslocatie voor bedrijven. Bron: Rijksoverheid.nl.

## 1.1 Inrichting, scope en verantwoording

Dit rapport richt zich primair op de situatie voor het aanlanden van zeekabels op en rond de Nederlandse kust en zeearmen (estuaria). Het volgende hoofdstuk van dit rapport bevat achtergrond over het onderwerp; het zet enkele grondbeginselen van zeekabels uiteen en bespreekt vervolgens de betrokken partijen, de wetgeving en een "ideale" procesaanpak.

In Annex A zijn de aanlegvereisten van Rijkswaterstaat weergegeven.

Er is in dit onderzoek gesproken met een partij die recent met de aanleg van (nieuwe) zeekabels naar Nederland is gestart, Liander. Er is gesproken met partijen die dit proces begeleiden: advies- en ingenieursbureau Tauw en Rijkswaterstaat. Voorts konden de onderzoekers putten uit eigen ervaring; zij zijn betrokken geweest bij de realisatie van aanlandingen in de jaren '90 en '00; de laatste periode waarbij een substantieel aantal zeekabels zijn aangeland op de Nederlandse kust. Uit de gesprekken is gebleken dat de aanleg van kabels sinds die tijd een stuk complexer is geworden. De Noordzee is drukker en voller, door onder andere meer windparken op zee. De regelgeving is daar ook op aangepast. Deze geldt nu voor de meeste regels in de gehele Exclusieve Economische Zone, zodat er een betere ordening mogelijk is op de Noordzee.

## 2. Zeekabels: achtergronden

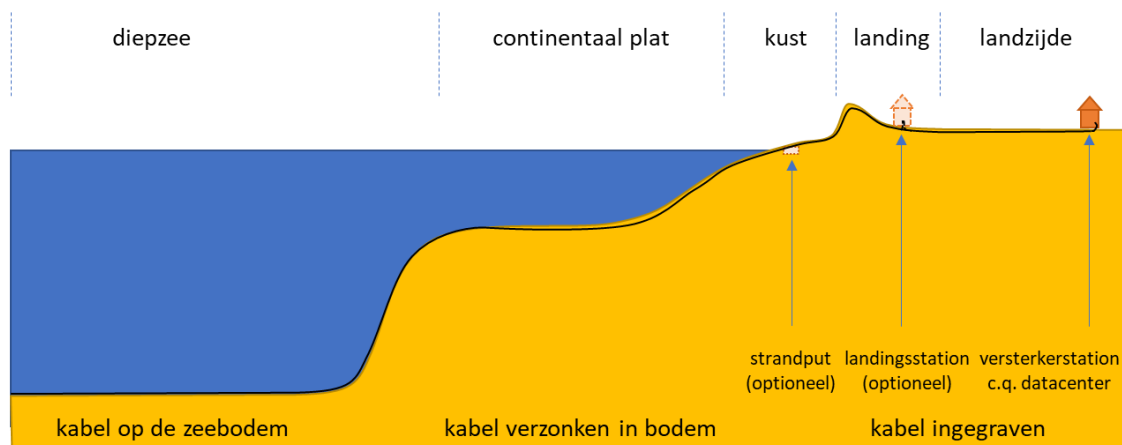
Zeekabels zijn al 150 jaar de basis voor communicatie tussen landen en gebieden die op grote afstand van elkaar liggen. Dit gold voor telegraafkabels in de negentiende eeuw en daarna weer voor telefo- nie en nu voor data. Satellietverbindingen waren in de jaren zeventig en tachtig kort populair, maar dienen nu vooral voor het bereiken van gebieden waar geen kabels beschikbaar zijn of voor schepen, vliegtuigen en anderen die "off the grid" zijn. Een enkele zeekabel met een aantal glasvezels kan meer data vervoeren dan alle actieve communicatiesatellieten gezamenlijk voor een fractie van de prijs.

### 2.1 Soorten zeekabels

Kabels in zee worden meestal gebruikt voor het transport van elektriciteit of voor telecommunicatie. Zeekabels voor telecommunicatie zijn essentieel voor de communicatie met andere continenten en met landen die door water omgeven zijn. Ze worden ook gebruikt om verbindingen te maken tussen gebieden waar ook een route over land mogelijk is, maar men kiest voor een route door de zee omdat de aanleg soms eenvoudiger is, maar ook omdat de kans op kabelbreuk door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden kleiner is. De eigenaren van zeekabels zijn vaak telecombedrijven, maar kunnen ook overheden, energiebedrijven en grote internetbedrijven zijn. Afhankelijk van het doel waarvoor de kabel wordt aangelegd, het businessmodel en de betrokken partijen kan het om een openbaar telecommunicatienetwerk en -dienst gaan, zoals bedoeld in de Telecommunicatiewet, maar dit hoeft niet het geval te zijn. Het is mogelijk kabels aan te leggen voor een specifiek doel dat geen openbaar aanbod is, bijvoorbeeld verbinding maken met een boorplatform of een verbinding tussen twee datacenters van één bedrijf. Een enkele keer heeft de kabel meerdere functies, zoals de Cobra-kabel van Tennet naar Denemarken, die als belangrijkste rol die van elektriciteitskabel heeft, maar ook glasvezels voor telecommunicatie bevat. In een dergelijk geval kan het "glasvezel deel" van de kabel wel onder de Telecommunicatiewet vallen.

## 2.2 Wijze van aanleg

Zeekabels, in het bijzonder de 'grote internationale' worden *op* [diepzee] of *in* [continentaal plat/kustgebied] de zeebodem gelegd. In de diepzee is de kabel dus zichtbaar. Op het continentaal plat en het kustgebied zou deze niet zichtbaar moeten zijn. De kabel wordt onder kustverdedigingswerken door geboord via een gestuurde boring. Afmonteren kan in een put op een glasvezelkabel aan land. In enkele specifieke gevallen zijn er landingsstations waarin bijvoorbeeld versterkers staan. [zie Figuur 1]



**Figuur 1 Schematische tekening van een zeekabelaanlanding**

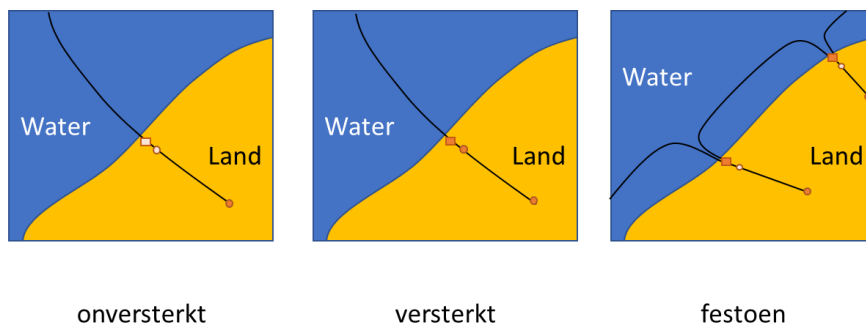
De kust en kustgebieden in Nederland (Natura 2000<sup>2</sup>) zijn veelal natuurgebied en hebben een bijzondere status in de kustverdediging. Op zich is dat voor de aanleg van een zeekabel gunstig, omdat er minder activiteiten, zoals zandwinning, graafwerkzaamheden en visserij plaatsvinden. Het betekent wel dat er sprake van aanvullende eisen voor de aanleg van nieuwe infrastructuur. Het is van belang om op tijd de betrokken belanghebbenden (bijvoorbeeld vissers, wadloop gidsen, natuurbeschermingsorganisatie etc.) te betrekken bij voorgenomen plannen. Goede afstemming en communicatie voorkomt misverstanden die mogelijk tot bezwaar en beroep in vergunningprocedures kunnen leiden. De gebieden die niet aangewezen zijn als natuurgebied of voor de kustverdediging zijn vooral de monden van havens, maar die hebben als mogelijk nadeel dat er veel scheepvaart is. Partijen die zeekabels aanleggen blijven bij voorkeur uit de buurt van scheepvaart, omdat bijvoorbeeld een anker een kabel kan breken.

In de tweede figuur staan schematisch de drie hoofdtypen van zeekabels die aanlanden. Afhankelijk van het type – onversterkt<sup>3</sup>, versterkt of festoen (slinger, guirlande) - is er sprake van meer of minder complexe trajecten, doordat er met de kabel meer of minder kabelwerken (bijv. lasputten, trekcontlastingen) of gebouwen (landingsstation) moeten worden opgericht/gebruikt worden. Bij

<sup>2</sup> Voor een overzicht van Natura 2000 gebieden op zee en langs de kust zie <https://www.natura2000.nl/gebieden>

<sup>3</sup> Onversterkt wordt in het Engels "unrepeated" genoemd. Versterkt is "repeated". Licht kan door glasvezel ongeveer 400 kilometer afleggen zonder dat het signaal versterkt hoeft te worden. Over grotere afstanden dooft het signaal uit en wordt het te zwak om te meten. Versterkers zorgen ervoor dat het signaal in intensiteit toeneemt en aan de andere kant kan worden ontvangen en verwerkt. Versterkte kabels hebben elektriciteitsverbindingen in de kabel nodig om de versterkers van elektriciteit te voorzien.

onversterkte kabels is sprake van de minste bijkomende zaken. In het geval van een versterkte kabel kan er sprake zijn van (vergunningplichtige) elektriciteitsvoorzieningen en gebouwen bij de aanlanding. In het verleden bevond veel van de apparatuur voor de kabel zich in een gebouw op de plaats waar de kabel uit zee kwam. Het is nu in toenemende mate gebruikelijk dat de apparatuur zich in een datacenter verderop bevindt (bijvoorbeeld in Amsterdam).



**Figuur 2 De drie hoofdtypen zeekabels**

De festoen, waarbij de zeekabelroute voor de kust wordt gelegd, is vooral populair in minder toegankelijke kustgebieden waar landroutes prohibitief ingewikkeld zijn (bv de kust van Noorwegen), maar is ook in Nederland enkele keren in zee aangelegd (o.a. de voormalige Rioja kabel uit Spanje en TAT-10 segment D) en vereist speciale afspraken over volledig gescheiden routes in het water (en deels op de kust) met een ondergrondse betonwerken (lasput, beach manhole) in de kustlijn en daaruit voortvloeiend aparte vergunningen.

Voor de partijen die een kabel aanleggen is van belang om aan de vergunningverleners duidelijk te maken welke voorzieningen ze nodig denken te hebben. Door uit te leggen wat voor type kabel het is en waarom daar een gebouw, of stroom, een put of juist geen faciliteiten nodig zijn. De betrokken ambtenaren en bestuurders zijn niet bekend met de redenen achter keuzes, maar kunnen de aanlegger beter faciliteren als ze begrijpen wat voor kabel het is en waarom daar bepaalde eisen uit voortvloeien, bv voor een gebouwtje of een gescheiden route.

## 2.3 Ingraven van kabels

Zeekabels in de Noordzee worden altijd ingegraven op een minimum van 1 meter diepte, maar veelal op grotere diepte van 3 meter of meer. Voor het ingraven wordt gebruik gemaakt van een ploeg (getrokken door een schip) of van een trencher (onderwater graaf machine). Deze graven een sleuf waar de kabel in gelegd wordt, welke direct daarna ook weer wordt gesloten. De eerste drie kilometer uit de kust moet in ieder geval een diepte groter dan 3 meter gerealiseerd worden. De Noordzee kent daar veel mobiliteit van sediment (het zand blijft niet altijd liggen). Om een redelijke zekerheid te hebben dat de kabel bedekt blijft is deze diepte daar nodig. Elders geldt een minimum van 1 meter, maar dit kan plaatselijk anders zijn. Er is veelsoortig gebruik van de zee, door vissers, grote en kleine scheepvaart, zandwinning, de winning van olie en gas en in toenemende mate de opwekking van energie op zee. Dit maakt dat een kabel die te ondiep of zelfs bloot ligt beschadigd kan worden of voor schade aan derden zorgt. Om deze reden geldt er een monitoringsplicht voor de kabels, welke vereist dat op afgesproken momenten onderzocht wordt of de kabel nog conform de vergunningvereisten (diep genoeg) in de bodem ligt. Is dit niet het geval, dan moet de eigenaar de situatie zodanig herstellen dat aan de vergunningseisen wordt voldaan.



**Figuur 3 Sea Stallion Ploeg van Royal IHC**

Een gestuurde boring wordt gebruikt om de kabels onder het strand en de zeewering te geleiden. Er hoeft geen geul gegraven te worden die inbreuk maakt op de zeewering. Kabels zijn massief en de grond zet zich om de kabel, waardoor geen problemen met het wegspoelen van zand en klei onder de zeewering en het strand te valt te verwachten. De impact boven de grond is beperkt tot de werkzaamheden bij de gestuurde boring. Wordt van achter de zeewering richting de zee geboord en daar gelast op het zee segment.

Er geldt een opruimplicht voor zee-kabels die niet meer worden gebruikt. Rijkswaterstaat houdt hier toezicht op. Dat betekent dat de eigenaar de kabel aan het einde van de levensduur moet verwijderen. Er zijn nog wel een groot aantal zee-kabels en leidingen die onder een ander stelsel van regels gelegd zijn, waar de opruimplicht niet gold buiten de 12 mijls zone. Deze kabels kruisen soms de paden van de nieuwe kabels. Voor het deel van de kabel dat op land ligt gelden de Uitvoeringsafspraken Verwijderen Ongebruikte Telecomkabels (UVOT).

## 3. Kabelleggers, overheden en private partijen

### 3.1 Partijen die de kabel aanleggen:

Bij de aanleg van een zee-kabel is een aantal private partijen betrokken, die in opdracht van de eigenaar van de kabel een deel van de werkzaamheden uitvoert. Het aanleggen van onderzeese kabels gebeurt door een uniek "wereldje" van partijen die van project naar project gaan over de gehele wereld. Deze partijen zijn:

- De eigenaar: Veelal een vennootschap die specifiek voor de aanleg van de kabel is opgericht. De eigenaren van de vennootschap kunnen een telecom of -internetbedrijf zijn, of een club van eigenaren, zoals telecombedrijven, die ieder een aandeel hebben. Soms is het een overheid of een overheidsbedrijf. Veelal hebben de betrokken partijen andere activiteiten in de sector, maar het kan ook zijn dat eigenaarschap van de kabel de enige activiteit is van het bedrijf.

- **Systeembouwer:** Het maken van de kabel en de eventueel benodigde versterkers is specialistisch werk, in handen van slechts een paar bedrijven in de wereld. Het kan duizenden kilometers glasvezel, koper en staalkabel vergen, met verschillende vormen van isolatie.
- **Systeeminstallateur:** De installateur is verantwoordelijk voor de installatie van de kabel op zee en op de aanlandingspunten op land. Om zeekabels aan te leggen zijn speciale schepen nodig. De zeekabelleggers worden gebouwd door bedrijven zoals het Nederlandse Koninklijke IHC. Sommige installateurs zijn onderdeel van systeembouwers, maar er zijn ook zelfstandige installateurs.
- **Survey bedrijf:** Voordat een zeekabel aangelegd kan worden moet de bodemgesteldheid op de route onderzocht worden. Het survey bedrijf, zoals bijvoorbeeld het Nederlandse Fugro, onderzoekt of er onverwachte problemen<sup>4</sup> kunnen zijn bij de aanleg en operatie van de kabel, waar bij de constructie rekening mee moet worden gehouden. In de context van dit rapport kunnen ze ook een rol spelen bij het bepalen van of er bijvoorbeeld archeologische objecten op de bodem liggen die vermeden kunnen worden.
- **Aannemer voor de werkzaamheden aan land:** In Nederland is de rol van de aannemer voor de werkzaamheden aan land vaak een combinatie van het aanleggen van gebouwen of voorzieningen achter de zeekering en voor een gestuurde boring onder de zeekering naar het strand/de zee.
- **Vergunningbegeleider:** Veel zeekabels beginnen en/of eindigen in een land waar de eigenaar van de kabel zelf niet of te weinig bekend is met vergunningsprocedures en daarom huren deze partijen een begeleider in voor het aanvragen en monitoren van de vergunningsprocedures. De ondernemingen Tauw en Arcadis zijn daarvan voorbeelden in Nederland.
- **Projectmanagement en begeleiding:** zowel technisch, financieel als juridisch kunnen eigenaren kennis en kunde inhuren om hen te ondersteunen.

## 3.2 Overheden

Zowel de landelijke als de regionale overheden zijn betrokken bij de aanleg van zeekabels in Nederlandse wateren en naar de Nederlandse kust. Nederland kent ook een bijzonder overheidsorgaan; het waterschap/hoogheemraadschap als verantwoordelijke voor de kustverdediging, deze is in het buitenland niet altijd bekend. De betrokken overheden in Nederland zijn:

- **Rijksoverheid:**
  - o *Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat:* Dit ministerie is verantwoordelijk voor de infrastructuur en de kustverdediging van Nederland; verantwoordelijk voor de werkzaamheden op zee en rond de havens in Nederland.
    - *Rijkswaterstaat* is de verantwoordelijke directie binnen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat gaat over de vergunningen voor de aanleg op zee en voor de aanleg van kabels onder het strand. Een partij die een zeekabel wil aanleggen moet in ieder geval contact hebben met:
      - *Rijkswaterstaat Zee en Delta:* Het onderdeel Zee en Delta van Rijkswaterstaat borgt de toegang tot de belangrijke havens van Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen. Internationaal is dit organisatieonderdeel gesprekspartner en kennisspecialist als het gaat om 's werelds drukst bevaren zee. Daartoe behoort ook het nautisch beheer van

---

<sup>4</sup> Er zijn een veelheid aan voorbeelden, maar bijvoorbeeld een onopgemerkte onderzeese vulkaan die een kabel in de Zwarte Zee bij Azerbeidjan deed smelten tijdens een eruptie is een opvallend probleem <http://www.earthweek.com/2013/ew130111/ew130111d.html>



het zeegebied in Caribisch Nederland rond de eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius en de kustlijn zorg. Ook beheert Rijkswaterstaat Zee en Delta de wereldberoemde deltawerken om Nederland tegen het water te beschermen. De verantwoordelijkheid van de directie gaat tot ongeveer 1km voor de kust.

- Er is ook contact nodig met andere regionale directies van Rijkswaterstaat. De regionale directie is het bevoegd gezag tot aan de voet van de waterkering. De directies zijn:
  - *Rijkswaterstaat Noord-Nederland* verzorgt onderhoud, beheer en aanleg van (snel)wegen en hoofdvaarwegen in Drenthe, Friesland en Groningen. Hieronder valt ook de Waddenzee.
  - *Rijkswaterstaat West-Nederland Noord* is verantwoordelijk voor onderhoud, beheer en aanleg van snelwegen en hoofdvaarwegen in de provincie Noord-Holland.
  - *Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid* is verantwoordelijk voor onderhoud, beheer en aanleg van snelwegen en hoofdvaarwegen in de provincie Zuid-Holland.
  - *Rijkswaterstaat Zee en Delta*: De regionale directie verantwoordelijk voor de wateren rond Zeeland. De regionale verantwoordelijkheid ligt niet bij dezelfde afdeling die verantwoordelijk is voor verbindingen op de Noordzee.
- *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*: Het Ministerie is naast opdrachtgever van dit rapport ook verantwoordelijk voor de activiteiten in de Exclusieve Economische Zone in Nederland en het Caribisch gebied.
- *Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen*: In deze context adviseert het Ministerie van OCW Rijkswaterstaat – Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed over mogelijke archeologische aspecten op de bodem van de Noordzee.
- *Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit*: Vanuit de Wet Natuurbescherming houdt zij toezicht op delen van de Noordzee. Zij verleent de daarvoor benodigde vergunningen. Er is geen milieu effect rapportage nodig, maar de consultatie periode voor de Wet Natuurbescherming is een half jaar en kan daarmee van invloed zijn op de doorlooptijd.
- *Staatsbosbeheer* is een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT). De organisatie is bij wet ingesteld en als zodanig een zelfstandig bestuursorgaan van de Rijksoverheid, ressorterend binnen het domein van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De wettelijke taak is het beheren en duurzaam tot maatschappelijk nut brengen van de toevertrouwde terreinen. Hier relevant is dat zij een belangrijke eigenaar van duingebieden is.
- *Ministerie van Defensie*: De Kustwacht en de Dienst der Hydrografie houden toezicht op zee en registreren waar er kabels gelegd zijn en waar er werkzaamheden uitgevoerd worden, waar andere gebruikers van de zee van op de hoogte moeten zijn. De Kustwacht kan eisen stellen aan de wijze waarop de werkzaamheden op zee worden uitgevoerd, bijvoorbeeld het gebruik van guard boats om botsingen te voorkomen. Het Ministerie van Defensie heeft daarnaast ook oefenterreinen die vermeden dienen te worden.
- *Kadaster*: Het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) informeert over de ligging van kabels en leidingen. Het doel van KLIC is graafschade te voorkomen. Bij de aanleg van zee-kabels moet bij de aanleg van het landdeel van de kabel het KLIC worden geraadpleegd over bestaande kabels en genotificeerd over het doen van graafwerkzaamheden. Na oplevering van de kabel moeten de eigenaren reageren op meldingen vanuit het KLIC van voorgenomen werkzaamheden.

**Provincies** zijn vooral betrokken bij de milieu en archeologie op land. Aspecten bij de aanleg van de zeekabel. Denk hierbij aan werkzaamheden in Natura 2000 gebieden. Provincies die mogelijk een rol kunnen spelen zijn:

- Groningen
- Friesland
- Noord-Holland
- Zuid-Holland
- Zeeland

Soms zijn de provincies ook betrokken als de werkzaamheden grenzen aan provinciale wegen. In hoeverre ze betrokken zijn of een deel van de verantwoordelijkheid gedelegeerd hebben naar de lokale gemeente is afhankelijk van de Provincie. Het is daarom raadzaam altijd de Provincie te raadplegen over een voorgenomen aanleg.

De **waterschappen** zijn verantwoordelijk voor het beheer van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. Een kabel zal altijd onder of langs een waterkering moeten om in Nederland aan te landen. Een waterschap zal hiervan op de hoogte moeten zijn en heeft eisen ten aanzien van hoe en waar dat kan gebeuren. Relevante waterschappen zijn:

- Waterschap Hunze en Aa's
- Waterschap Noorderzijlvest
- Wetterskip Fryslân
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Hoogheemraadschap van Delfland
- Waterschap Hollandse Delta
- Waterschap Scheldestromen

De waterschappen hebben ieder hun eigen regels ten aanzien van waar en hoe zij de aanleg van kabels toestaan. Verschillen in regels kunnen ook afhankelijk zijn van de type zeewering dat in gebruik is op de locatie.

**Gemeenten** zijn verantwoordelijk voor milieu, bodem en bebouwing in hun gemeente. De aanlanding van een zeekabel is veelal ingrijpender dan een gewone landkabel. Meestal is er een object in of boven de grond nodig waar het deel van de kabel uit zee gekoppeld wordt met het deel op land. De gemeente moet hier mogelijk een aantal vergunningen voor verlenen, zoals:

- de Omgevingsvergunning voor te bouwen faciliteiten voor de kabel,
- instemmingsbesluit voor graafwerkzaamheden telecommunicatiekabels,
- vergunning voor graafwerkzaamheden elektriciteitskabels
- toestemming voor werkzaamheden, bijvoorbeeld als een deel van de weg afgesloten moet worden. etc.

Meestal is er maar 1 gemeente betrokken bij het specifieke landingspunt. Het landdeel van het kabelsysteem kan wel door meerdere gemeenten liggen, maar is dan juridisch gezien niet anders dan een ander kabel. Voor telecomkabels geldt in principe een gedoogplicht, maar de gemeente kan wel eisen stellen aan de lokale inpassing.

**Buitenlandse overheden** zullen ook een rol spelen, omdat de Nederlandse Exclusieve Economische Zone aan alle kanten raakt aan Exclusieve Economische Zones van andere landen. De Nederlandse EEZ grenst aan:

- Duitsland (met speciale aandacht voor het Eems-Dollard gebied waar een oud-grensdiscussie is, dat er voor zorgt dat zowel de Nederlandse als Duitse overheid betrokken zal zijn)
- Het Verenigd Koninkrijk
- België (met speciale aandacht voor de Westerschelde, welke de toegang tot de haven van Antwerpen is en waarover specifieke afspraken gemaakt zijn.)

De Nederlandse overheid speelt in principe geen rol bij de interactie met buitenlandse overheden. Het is aan de aanleggende partij om met de buitenlandse overheden te overleggen en ervoor te zorgen dat de afspraken in Nederland en in de andere landen op elkaar aansluiten.

### 3.3 Private partijen

Havenautoriteiten van de relevante havens zijn veelal geprivatiseerd, zoals Rotterdam, Amsterdam, IJmuiden, Groningen Seaports. Zij dienen vaak wel op de hoogte gesteld te worden van werkzaamheden, omdat ze er in de berichtgeving naar de scheepvaart en in de begeleiding van schepen rekening mee moeten houden. Ook kunnen ze eigenaar zijn van gronden waar de eigenaar van de zee-kabel gebruik van kan maken.

Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en vergelijkbare organisaties zijn belangrijke grondeigenaren wiens grond mogelijk doorkruist wordt, of in/op wiens grond objecten gerealiseerd moeten worden.

Eigenaren van infrastructuur op zee en op land, zoals eigenaren van windmolenparken op zee, bestaande kabels en leidingen op zee, olie en gas bedrijven en bedrijven die actief zijn in zandwinning hebben allemaal rechten ten aanzien van de bij hen in eigendom en beheer zijnde infrastructuur. Zij dienen op de hoogte zijn dat de nieuwe kabel van invloed op hun infrastructuur kan zijn.

Belangenorganisaties die de belangen van andere gebruikers van de zee en de kust vertegenwoordigen. Daar horen in ieder geval natuurbeschermingsorganisaties, de visserij, de scheepvaart, olie-, gas- en zandwinning en elektriciteitsproductie en recreatie hier toe.

## 4. Wetgeving en vergunningen

Het Noordzeeloket is een website onder verantwoordelijkheid van het Interdepartementaal Directeuren Overleg Noordzee. De website geeft een overzicht van alle ontwikkelingen, beleid en regels ten aanzien van de Noordzee. Over hoe de Rijksoverheid de Noordzee beheert en hoe de ruimte op de Noordzee is verdeeld. Wat op de Noordzee kan en mag, en welke regels en voorwaarden daarvoor gelden. Waar je moet zijn voor welke vergunning. Welk nationaal en internationaal beleid van kracht is.

Niet alle wetten gelden op de hele Noordzee. Het moet in een wet aangegeven staan of deze alleen binnen de territoriale zee (de 12-mijlszone) of ook daarbuiten (de EEZ, Exclusieve Economische Zone) van kracht is. De volgende wetten zijn op de hele EEZ van toepassing: de [Waterwet](#), de [Mijnbouwwet](#), de [Flora- en faunawet](#) en de [Natuurbeschermingswet](#). De [Monumentenwet](#) strekt zich wat betreft de vergunningplicht uit tot de aansluitende zone (de 24-mijlsgrens). In het algemeen gelden alle 'normale landwetten' ook in de territoriale zee en natuurlijk ook voor het land-deel voor de aanleg van de kabel.

## 4.1 Waterwet

Wet van 29 januari 2009, houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen. De vergunning die onder deze wet wordt verleend is de vergunning die specifiek het leggen, in stand houden en verwijderen van de telecomkabel betreft.

De overheden die verantwoordelijk zijn voor de uitvoer van de Waterwet in de context van de aanleg van kabels zijn:

- Rijkswaterstaat de Directie Zee en Delta. Deze directie is verantwoordelijk voor alle kabels en leidingen op de Noordzee en heeft de leiding bij de vergunningaanvraag. Via een sameloopregeling werkt zij samen met de andere betrokken directies andere overheden.
- Regionale Directies van Rijkswaterstaat: Verantwoordelijk voor alle aspecten tot een kilometer uit de kust.
- Het Ministerie van LNV moet voor Natura 2000 gebieden de lange procedure van 6 maanden gebruiken. Op dit moment is er geen vereiste rond stikstofdepositie, maar dat kan mogelijk veranderen als gevolg van nieuwe uitspraken.
  - o In de milieuvergunning zijn ook gesloten verklaringen van gebieden onder andere voor broedseizoen, zeehonden en dergelijke van groot belang. Deze verplichtingen komen uit de flora- en faunawet. In de praktijk kan dit betekenen dat er voor bepaalde gebieden maar een beperkte tijdsperiode is waarin er werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
- Waterschappen: kijken onder andere naar het stormseizoen voor de primaire keringen. Dit loopt vooral in het najaar en voorjaar.
- Provincies en/of gemeenten beoordelen de aanvraag vanuit hun eigen bevoegdheid, ten aanzien van natuur, milieu en ruimtelijke ordening.
- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed: Beoordeeld in hoeverre of er cultureel erfgoed betrokken is. Zij is adviserend aan Rijkswaterstaat maar heeft een zelfstandige rol.

Nadat de Waterwet vergunning verleend is, moet de aanleggende partij een Werkplan opstellen. Dit Werkplan moet ook worden goedgekeurd. De vergunning zegt dat er iets mag worden aangelegd, het Werkplan zegt hoe dat gaat gebeuren en ook daar is apart toestemming van Rijkswaterstaat voor nodig.

Van groot belang is om al met de aanvraag van de Waterwet vergunning te beginnen voordat de survey voor het kabeltracé uitgevoerd is. Op deze wijze kunnen de eisen van de verschillende overheden meegenomen worden in de survey. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de eisen van RCE rond de archeologische aspecten, maar ook de veiligheid ten aanzien van niet-gesprongen explosieven. Er zijn gespecialiseerde bureaus die gecertificeerd zijn voor de archeologische studie en de niet-gesprongen explosieven, door deze met het survey bedrijf te laten samenwerken kan tijdens de survey de benodigde informatie worden verkregen, in plaats van dat de survey vragen oproept die achteraf nog eens door onderzoek ter plaatse (duikers) onderzocht moeten worden. De survey zelf kan vergunningplichtig zijn, dit is afhankelijk van locatie en natuur en milieu.

## 4.2 De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

De Wabo is de basis voor een groot deel van de vergunningen in het domein van de fysieke leefomgeving. De Wabo maakt het mogelijk om, binnen een project, met één omgevingsvergunning verschillende activiteiten (bouw, aanleg, oprichten, gebruik) uit te voeren. De Wabo is van toepassing op het land en wordt uitgevoerd op basis van provinciale, gemeentelijke en

waterschapsverordeningen. In de context van kabels en leidingen gaat het dan vooral om de aanleg van objecten in en boven de grond.

## 4.3 Mijnbouw wet en Mijnbouwbesluit

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat houdt toezicht op de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit. Voor kabels en leidingen is van belang dat er een 500 tot 1000 meter zone is waaromheen geen andere activiteiten mogen plaatsvinden. Bij de verlening van de vergunningen volgens de Waterwet worden ook de eisen conform de Mijnbouwwet gehandhaafd.

## 4.4 Natuurbeschermingswet

Activiteiten in of in de buurt van een Natura2000-gebied mogen alleen als er een vergunning is vanuit de Natuurbeschermingswet. Men moet eerst een zogenaamde passende beoordeling maken, voordat de vergunning kan worden aangevraagd. Op zee is het het Ministerie van LNV die hier toezicht op houdt, op land zijn de gemeente en de provincie ook betrokken.

## 4.5 Flora en Faunawet

Activiteiten die een gevaar vormen voor beschermde dieren hebben een ontheffing nodig vanuit de Flora- en faunawet. Beschermde dieren op de Noordzee zijn vooral de zeezoogdieren, vogels en een groot aantal vissen. Een belangrijk aandachtspunt is het rekening houden met broedseizoenen en de rustperiodes van deze dieren. Op zee is het Ministerie van LNV die hier toezicht op houdt, op land zijn de gemeente en de provincie ook betrokken.

## 4.6 Rijkswet Instelling Exclusieve Economische Zone

Deze wet is vooral van belang omdat deze bepaald tot waar de Nederlandse wetgeving reikt.

## 4.7 Westereemsverdrag

Bevat bepalingen voor kabels bij de Eemsmond, waar Nederland en Duitsland hebben afgesproken om samen te werken in een gebied waar nog een grensgeschil is.

## 4.8 Monumentenwet

De vergunningplicht onder deze wet strekt zich uit tot de aansluitende zone (de 24-mijlsgrens). Veel van op de zeebodem liggende wrakken en andere door mensen gemaakte constructies worden beschouwd als archeologische objecten en vallen onder de Monumentenwet. U mag alleen activiteiten rond dergelijke objecten uitvoeren als u een vergunning vanuit de Monumentenwet hebt. Voor deze

vergunning is een survey conform de richtlijnen en KNA-protocollen nodig<sup>5</sup>. Deze wet kan ook van kracht zijn op werkzaamheden op het land.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer SIKB is een netwerkorganisatie waarbinnen overheid en bedrijfsleven samen praktijkgerichte kwaliteitsrichtlijnen maken voor bodem, water, archeologie, bodembescherming en datastandaarden. Doel is kwaliteitsborging en -verbetering bij marktpartijen en overheden (in hun verschillende rollen: als opdrachtgever, vergunningverlener en toezichthouder). Zij beheert de richtlijnen en Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) protocollen ten aanzien van archeologisch onderzoek op zee. Hier zit ook een handreiking bij ten aanzien van hoe de Opsporing van Conventionele Explosieven kan samengaan met archeologisch onderzoek.

## 4.9 Arbowet

De werkzaamheden zullen uitgevoerd moeten worden conform de Arbowet. Het gaat hier niet alleen om de algemene regels ten aanzien van veilig en verantwoord werken, maar regels die vooral bij de aanleg van kabel en leidingen op zee een rol spelen. Dit is onder andere van belang bij het vooronderzoek naar de opsporing van conventionele explosieven. Op zee en aan de kust is er altijd een kans dat niet-gesprongen explosieven worden gevonden. Hiervoor dient vooraf onderzoek gedaan te worden en een plan opgesteld te worden hoe hier veilig mee wordt omgegaan, wanneer ze worden gevonden. Surveys kunnen het beste worden gecombineerd met de archeologische onderzoeken conform de Monumentenwet, omdat het vinden van explosieven mogelijk archeologisch interessant is en omdat op zee dezelfde survey technieken worden gebruikt. Gevonden explosieven vallen onder de Wet Wapens en Munitie.

## 4.10 Wet wapens en munitie

Regels inzake het vervaardigen, verhandelen, vervoeren, voorhanden hebben, dragen enz. van wapens en munitie. Hier gaat het vooral om gevonden explosieven.

## 4.11 Waterschapswet

Waterschappen hebben op basis van artikel 59 lid 1 en artikel 78 lid 1 Waterschapswet een verordende bevoegdheid. De beheerverordening van waterschappen wordt ook wel Keur genoemd. Deze bevoegdheid is beperkt tot de specifiek opgedragen taak.

In de Keur staan de regels (met name geboden en verboden) die een waterschap hanteert bij de bescherming van onder andere waterkeringen, watergangen en bijbehorende kunstwerken. Deze regels voorkomen dat dijken en oevers beschadigen.

---

<sup>5</sup> Deze zijn onder andere beschikbaar via [www.sikb.nl](http://www.sikb.nl). Op deze site staat ook een overzicht van gecertificeerde bedrijven voor de uitvoering van archeologische onderzoeken.

## 5. Een “ideaal” proces

Uit gesprekken met betrokkenen blijkt dat er een “ideaal” proces bestaat, een proces dat de grootste kans van slagen geeft bij de aanleg van zee kabels voor telecommunicatie naar de Nederlandse kusten. Dit proces verloopt anders dan die partijen volgen op basis van ervaringen uit het verleden (en mogelijk ook elders in de wereld). De belangrijkste factor voor een voorspoedige aanleg van kabels blijkt vroeg en veelvuldig overleg met de verantwoordelijke overheden en andere belanghebbenden.

### **Stap 0: Interne en externe projectgoedkeuring gezamenlijk**

Bij de aanleg van telecomkabels op zee lijken de bij de aanleg betrokken partijen zich in eerste instantie te richten op de interne projectgoedkeuring. Pas als ze intern akkoord hebben, de financiering is verkregen en de eerste engineeringstudies zijn gedaan, dan pas gaan ze in gesprek met de overheid. Dit betekent vaak dat men al een route (rechte streep), een budget en een tijdschema voorzien heeft. Iedere wijziging die dan volgt wordt dan gezien als complicerend, vertragend en kostenverhogend en wordt aan de overheid verweten. Niet rekening houden met de overheid en de belangen van andere gebruikers van de Noordzee en in een vacuüm een plan ontwikkelen kan niet meer. De Noordzee is vandaag de dag net zo druk als de Kalverstraat in Amsterdam, met net zulke grote belangen.

Belangrijk is daarom om de interne en externe goedkeuring samen te laten lopen, dan kunnen alle partijen samen werken aan zo efficiënt mogelijk proces.

### **Stap 1: Contact met Rijkswaterstaat**

Direct nadat een partij zich voorgenomen heeft om een zee kabel aan te leggen, waar ook maar een kans bestaat dat deze in Nederland kan aanlanden of gelegd wordt door de Exclusieve Economische Zone van Nederland, moet de partij een verkennend gesprek met Rijkswaterstaat Directie Zee en Delta aanvragen. Dit geldt nog voordat met een route ingetekend heeft of een landingspunt gekozen heeft. Rijkswaterstaat weet als geen ander welke projecten er op korte en lange termijn gepland zijn, waar die gaan plaatsvinden en welke bestaande rechten en mogelijke problemen (bijvoorbeeld oude munitiedumps, zandwinningsrechten, et cetera) zich op zee bevinden. Zij kunnen dan ondersteunen in het vinden van optimale routes.

### **Stap 2: Contact met de verantwoordelijken voor de kust/zeewering**

Zodra duidelijk is welke routes door de Noordzee optimaal kunnen zijn, ontstaat er ook duidelijkheid over in welke gebieden langs de kust de aanlanding van de kabel zou kunnen plaatsvinden. In samenwerking met Rijkswaterstaat kan de aanleggende partij contact opnemen met de verantwoordelijke directie van Rijkswaterstaat voor het kustgebied en het bij de zeewering betrokken waterschap. Uit deze gesprekken zal volgen welke stroken langs de kust mogelijk het meest succesvol kunnen zijn. Idealiter zijn er meerdere trajecten mogelijk.

### **Stap 3: Onderzoek naar en overleg met relevante belanghebbenden**

Voor ieder van de geïdentificeerde stroken geldt dat er een aantal betrokkenen zijn, zowel op land als op zee. Dit zijn natuurlijk de gemeenten en de provincies die het aangaat en het Ministerie van L en V vanuit de Natuurbeschermingswet en de Flora en Faunawet. Dit zijn niet de enige betrokkenen

waar in dit stadium naar moet worden gekeken. In dit stadium komen alle betrokkenen op zee en op land in beeld. Door een eerste analyse van de betrokkenen en door gesprekken met vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, private partijen (havens, visserij, milieu, grondeigenaren etc.) wordt snel duidelijk welke locaties praktisch zijn en waar mogelijk weerstand kan worden verwacht.

#### **Stap 4 Bepalen van meest kansrijke route en landingslocatie**

De aanleggende partij heeft nu een goed beeld van welke route en landingslocatie kansrijk is. Zij kan op dat moment tot een voorlopig tracé besluiten. Dit betekent geenszins dat dan al een vergunning verkregen is, maar dat dit de route zal zijn waar onderzoek naar gedaan zal worden.

#### **Stap 5 Verkrijgen van interne goedkeuring voor businessplan en engineering**

Pas na het vinden van een kansrijke route en landingslocatie kan de aanleggende partij interne goedkeuring voor uitwerking van het businessplan en de engineering verkrijgen. Dit is veel later in het proces, dan dat partijen soms voorzien. Op dit moment is veel duidelijker op welke wijze er in Nederland efficiënt een zeekabel kan aanlanden en zullen er ook minder risico's en onbekende factoren in de businesscase zitten.

#### **Stap 6 Vastleggen tracé van de kabel en start proces aanvraag vergunningen**

Als er een werkbare route is gevonden waar een intern akkoord op is, dan wordt deze doorgegeven, zodat hij met status 'voorlopig' in de kaartlagen van Rijkswaterstaat gezet kan worden. Vanaf dit moment wordt begonnen met het proces rond de benodigde vergunningaanvragen. De vergunningen onder de natuurbeschermingswet en de flora en faunawet behoeven extra aandacht, omdat er op dit moment een consultatieperiode van 6 maanden voor geldt.

#### **Stap 7 Uitwerken van een werkplan**

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de wijze van uitvoeren van de aanleg- en onderhoudswerkzaamheden voor de kabel in een werkplan vastgelegd.

Het werkplan dient minimaal de volgende onderdelen te bevatten:

- a. detailtekeningen van het werk, inclusief geografische ligging en diepteligging;
- b. plan van aanpak, inclusief de wijze van aanleg en opgave van het in te zetten materieel;
- c. tijdsplanning van de werkzaamheden;
- d. maatregelen om aantasting van voorwerpen, sporen of overblijfselen die, naar redelijkerwijs kan worden vermoed, van historisch, oudheidkundig of wetenschappelijk belang zijn, zoveel mogelijk te voorkomen;
- e. maatregelen die worden genomen indien explosieven worden aangetroffen;
- f. maatregelen om hinder voor andere gebruikers van het betreffende gebied te voorkomen.



## **Stap 8 Uitwerken van een survey van de route**

Nu tracé en wijze van aanleggen duidelijk zijn, zal de aanleggende partij een hydrografische survey willen doen van de route op zee. De survey moet zo worden uitgevoerd dat deze ook gebruikt kan worden om te beoordelen of er interessante archeologische vondsten zijn of dat er explosieven op de route kunnen worden gevonden. Dergelijk onderzoek moet uitgevoerd worden door gecertificeerde bureaus. De survey partij en het bureau dat het archeologisch onderzoek doet kunnen samen afstemmen welke gegevens zij van elkaar nodig hebben. Door het combineren van deze surveys wordt voorkomen dat er na de survey op zee, nogmaals een onderzoek op zee nodig is.

## Annex A Aanlegvereisten Rijkswaterstaat

### Indieningsvereisten watervergunning kabels of leidingen op de Noordzee

Voor het leggen, onderhouden en opruimen van kabels (en in sommige gevallen ook leidingen) in de Noordzee is een vergunning op grond van de Waterwet vereist. De aanvraag voor een vergunning gebeurt elektronisch door middel van het invullen van een formulier op de webpagina van het OLO (<https://www.omgevingsloket.nl/>). Daarbij kunnen ook de vereiste gegevens worden meegestuurd. U moet in ieder geval de volgende gegevens aanleveren:

1. Tracé van de kabel of leiding
2. Aanlegmethode
3. Vooronderzoek
4. Beschrijving gevolgen rechtmatig gebruik
5. Beschrijving milieugevolgen
6. Doorsnedetekening kabel
7. Boorplan, indien u bij de werkzaamheden een horizontaal gestuurde boring toepast
8. In een aantal gevallen is een m.e.r.(-beoordeling) verplicht.

#### *1 Tracé kabels en leidingen*

De tracétekening (kaart) kabels en leidingen moet de volgende gegevens bevatten:

- Lijst met coördinaten (incl. het gebruikte coördinatensysteem (ETRS89) en de gebruikte projectie (bij voorkeur UTM31N, indien geschikt);
- Goed leesbare schaal;
- Kabel- en/of leidinggegevens;
- Eventueel bijkomende werken;
- Kruisingen met andere kabels en leidingen.

Voorts dient het tracé in de vorm van een ESRI Shapefile te worden aangeleverd.

De route wordt in samenspraak met het bevoegd gezag vastgesteld. Als er een werkbare route is gevonden, dan wordt deze doorgegeven, zodat hij met status 'voorlopig' in de kaartlagen van Rijkswaterstaat gezet kan worden. Als de aanleg heeft plaatsgevonden, dan wordt de definitieve route via de *as-laid*-coördinaten opgenomen. Deze definitieve coördinaten worden door de initiatiefnemer aan Rijkswaterstaat verstrekt.

#### *2 Aanlegmethode kabels en leidingen*

Geef een beschrijving van de aanlegmethode van de kabels of leidingen. Hierin moeten ook de aanlegdiepten zijn vermeld. Voor kabels geldt in beginsel een minimale begraafdiepte van 3 meter in de kustzone (de eerste 3 kilometer zeewaarts vanaf de laagwaterlijn) en 1 meter voor de rest van de Noordzee. Afwijkende dieptes kunnen worden voorgeschreven in bijzondere situaties, zoals vaarroutes en bijzonder dynamische gebieden.

Uitgangspunt is dat er te allen tijde een gronddekking van minimaal 1 meter op de kabel aanwezig is, tenzij de omstandigheden aanleiding geven voor een onder- dan wel overschrijding hiervan. Voor leidingen gelden de eisen vanuit de NEN-norm 3656. Het is aan de aanvrager om aan te tonen hoe de vereiste minimale gronddekking wordt gewaarborgd en gemonitord.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de wijze van uitvoeren van de aanleg- en onderhoudswerkzaamheden voor de kabel in een werkplan vastgelegd.

Het werkplan dient minimaal de volgende onderdelen te bevatten:

- g. detailtekeningen van het werk, inclusief geografische ligging en diepteligging;
  - h. plan van aanpak, inclusief de wijze van aanleg en opgave van het in te zetten materieel;
  - i. tijdsplanning van de werkzaamheden;
  - j. maatregelen om aantasting van voorwerpen, sporen of overblijfselen die, naar redelijkerwijs kan worden vermoed, van historisch, oudheidkundig of wetenschappelijk belang zijn, zoveel mogelijk te voorkomen;
  - k. maatregelen die worden genomen indien explosieven worden aangetroffen;
- maatregelen om hinder voor andere gebruikers van het betreffende gebied te voorkomen.

### *3 Vooronderzoek*

Onderzoek aan het tracé naar de bodemgesteldheid en het voorkomen van obstakels en niet-ge-sprongen explosieven is nodig. Voor het geplande tracé is een archeologisch (voor)onderzoek verplicht. Een vooronderzoek wordt uitgevoerd in een beperkte strook rondom de geplande kabel- of leidingroute. Het geheel van route en onderzochte strook is het tracé waarin uiteindelijk de aanleg moet plaatsvinden. Het archeologisch onderzoek kent meerdere fasen. Na beoordeling van het archeologisch bureauonderzoek wordt aangegeven of en hoe vervolgens het zogenoemde IVO opwateronderzoek vorm moet krijgen. Het archeologisch onderzoek dient conform protocollen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) te worden uitgevoerd door een gekwalificeerd bedrijf.

Het (voor)onderzoek bestaat ten minste uit de volgende onderdelen:

- a. een bathymetrische opname conform de richtlijn van de International Hydrographic Organization (IHO) S44 order 1a;
- b. een opgave van de bodemsamenstelling;
- c. een opgave van de aanwezige bodemlagen;
- d. een archeologisch onderzoek conform de protocollen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA);
- e. een onderzoek naar niet-gesprongen explosieven (NGE/UXO).

### *4 Beschrijving gevolgen rechtmatig gebruik*

Het Nationaal Waterplan kent aan de Rijkswateren verschillende gebruiksfuncties toe, die specifieke eisen stellen aan het beheer of gebruik van het betreffende Rijkswater. De functies zijn nader uitgewerkt in het BPRW 2016-2021 (Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren). De beschrijving moet de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het rechtmatig gebruik (de gebruiksfuncties) van de Noordzee door derden bevatten. Hierbij hoort een beschrijving van welk ander gebruik geraakt wordt en in welke mate dat gebeurt. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om mijnbouw, zand- en schelpenwinning, baggerstort, windenergiegebieden, visserij en aquacultuur, scheepvaart, militaire

activiteiten (incl. munitiestortgebieden en niet-gesprongen explosieven), kabels en leidingen, recreatie en toerisme, etc. Verder dient het afwegingskader uit de Beleidsnota Noordzee 2016-2021 te worden doorlopen, dan wel dient de beschrijving voldoende informatie te bevatten om dit afwegingskader te kunnen doorlopen. De Beleidsnota Noordzee en het BPRW zijn te vinden op het Noordzeeloket ([https://www.noordzeeloket.nl/Beleid/noordzeebeleid-in-het-nationaal-waterplan/Beleidsnota\\_2016\\_2021/](https://www.noordzeeloket.nl/Beleid/noordzeebeleid-in-het-nationaal-waterplan/Beleidsnota_2016_2021/)) en de website van Rijkswaterstaat (<http://www.rijkswaterstaat.nl/water/water-beheer/beheer-en-ontwikkeling-rijkswateren/beheer-ontwikkelplan-rijkswateren.aspx>).

Het scheepvaartverkeer dient tijdens alle werkzaamheden zoveel mogelijk ongehinderd doorgang te kunnen vinden. De tijdelijke versmalling van de verkeersbaan van het scheepvaart verkeersscheidingsstelsel dient tot een minimum te worden beperkt en dient geen onevenredige hinder of oponthoud te veroorzaken. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een beschrijving van de maatregelen die worden genomen om hinder voor het scheepvaartverkeer zoveel mogelijk te voorkomen in een werkplan vastgelegd. Ook wordt er voorafgaand aan de werkzaamheden een actueel veiligheids- en calamiteitenplan opgesteld.

## *5 Beschrijving milieugevolgen*

De beschrijving milieugevolgen moet de gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu bevatten. Het gaat hierbij met name om de mogelijke lozing van stoffen in het milieu, de eisen vanuit de toegewezen functies op het desbetreffende deel van de Noordzee en de eisen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM).

Het BPRW bevat een toetsingskader voor individuele besluiten, dat gebruikt wordt bij het toetsen en beoordelen van vergunningen voor het gebruik van waterstaatswerken. In dit toetsingskader is vastgelegd op welke manier deze aanvragen getoetst worden aan de ecologische doelstellingen die op grond van het BPRW gelden voor KRW-waterlichamen. De initiatiefnemer dient dit toetsingskader te doorlopen.<sup>6</sup>

De KRM bevat in Deel 1 de milieudoelen, zoals die door Nederland voor 2020 geformuleerd zijn ([https://www.noordzeeloket.nl/Beleid/europese-kaderrichtlijn-mariene-strategie/mariene\\_strategie\\_deel\\_1\\_definitief/](https://www.noordzeeloket.nl/Beleid/europese-kaderrichtlijn-mariene-strategie/mariene_strategie_deel_1_definitief/)). De activiteiten in de Noordzee mogen deze milieudoelen in ieder geval niet tegenwerken en moeten dan ook in de vergunning getoetst worden. De initiatiefnemer dient de gevolgen in relatie tot de KRM doelen, uitgewerkt in 11 descriptorren, te beschrijven (<https://www.noordzeeloket.nl/beleid/europese/hoofdpijnen>).

## *6 Doorsnedetekening kabel of leiding*

De doorsnedetekening kabel of leiding moet de volgende gegevens bevatten:

- Doorsnede van de kabel en/of leiding met vermelding van eventuele boogstralen (bij kruisingen)

---

<sup>6</sup> Er wordt sinds zomer 2019 gebruik gemaakt met een vernieuwd toetsingskader. Dit toetsingskader zal onderdeel zijn van het (nog vast te stellen) Nationaal Water Programma 2022-2027. Vooruitlopend hierop wordt dit toetsingskader al wel toegepast. Nadere informatie is verkrijgbaar bij Rijkswaterstaat.

- Toegepaste materialen
- Medium dat wordt getransporteerd

## 7 Boorplan

Het boorplan moet een beschrijving bevatten van de horizontaal gestuurde boring, inclusief eventuele stabiliteitsberekening.

## 8 In een aantal gevallen is een m.e.r. of m.e.r.-beoordeling verplicht

Deze gevallen worden genoemd in het Besluit milieueffectrapportage (onderdelen C en D). Voor wat betreft een m.e.r.-beoordelingsplicht voor kabels en leidingen, gaat het in ieder geval om de volgende activiteiten:

D 8.2 De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van aardgas. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding die over een lengte van 5 kilometer of meer is gelegen of geprojecteerd in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b (tot 3 zeemijl uit de kust) of d, van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage.

D 24.2 De aanleg, wijziging of uitbreiding van een ondergrondse hoogspanningsleiding. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een leiding met:  
1° een spanning van 150 kilovolt of meer, en  
2° een lengte van 5 kilometer of meer in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b (tot 3 zeemijl uit de kust) of d van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage.

Als een activiteit m.e.r.-beoordelingsplichtig is, moet er vooraf met het bevoegd gezag worden overlegd hoe deze beoordeling vorm gaat krijgen. Een eventueel milieueffectrapport wordt onderdeel van de aanvraag en moet dus vooraf worden opgesteld en goedgekeurd.

In bepaalde gevallen kan sprake zijn van een domeinvergoeding of een gebruiksvergoeding. Dit dient, in het kader van de vergunningverlening, afgestemd te worden met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Ook kan sprake zijn van het betalen van een compensatie voor zandwinning indien het tracé economisch winbare zandvoorraden blokkeert. Dit wordt afgestemd met Rijkswaterstaat. In het kader van de standaard voorgeschreven opruimplicht kan sprake zijn van een verplichting tot het stellen van financiële zekerheid.

Voor een snelle afhandeling van de aanvraag voor een vergunning kunt u het beste in een zo vroeg mogelijk stadium in overleg treden met het bevoegd gezag. Er kan dan in gezamenlijkheid worden bekeken welke route op de Noordzee voor de aanleg van de kabel of leiding het beste kan worden gevolgd en tot op welk detailniveau de aan te leveren informatie uitgewerkt moet worden. Als niet alle gevraagde informatie wordt geleverd, of als de gegevens niet voldoende informatie bevatten om de toetsing van de vergunning op een goede manier uit te voeren, dan kan de aanvraagprocedure door het bevoegd gezag worden stopgezet.

Houd er rekening mee dat op basis van vergunningvoorschriften een nadere uitwerking in de vorm van werkplannen kan worden gevraagd, bijvoorbeeld ten aanzien van de aanlegmethode, planning, scheepvaartveiligheid, monitoring, etc. Dit is met name het geval indien de vergunningaanvraag nog niet voldoende detailniveau kent, bijvoorbeeld omdat op het moment van vergunningaanvraag nog onvoldoende duidelijk is welke aannemer de werken gaat uitvoeren en welk materieel wordt gebruikt. In dergelijke gevallen wordt nadere uitwerking in werkplannen voorgeschreven in de vergunning. Deze werkplannen dienen een bepaalde termijn voorafgaand aan de aanlegwerkzaamheden ter goedkeuring te worden ingediend.

## Stratix

### **Stratix B.V.**

Villa Looverhoek – Julianalaan 1  
1213 AP Hilversum

Telefoon: +31.35.622 2020  
E-mail: [office@stratix.nl](mailto:office@stratix.nl)  
URL: <http://www.stratix.nl>  
Reg. no.: 57689326  
IBAN: NL85ABNA0513733922  
BIC: ABNANL2A  
VAT: NL8526.92.079.B.01